

Bismarck på nødpengesedler

Hvad folk dog samler på. I sommer traf jeg en samler i Hamborg, der samlede på Bismarck.

Vi diskuterede, om et tårn på en pengeseddel var et Bismarck-tårn, det var det.

Så kom vi ind på spørgsmålet om hvad der findes af Bismarck på sedler i Slesvig-Holsten og Hamborg.

Ingen har været så beundret og elsket, eller frygtet og hadet som jernkansleren alt efter hvilket nationalt ståsted, man havde. Når vi tænker på, hvor meget denne mand har betydet for landsdelens historie og dens mennesker, så er det forbavsende, så lidt han er repræsenteret på sedlerne.

1. Hamborg har aldrig sværmet for Preussen, men i en serie fra 1921 Kultur- und Sportwoche findes på 1 mark-sedlen et billede af kolosalstatuen i Hamborg. Soklen er 19 meter og statuen 15 meter høj.

2. Lütjenburg, Østholsten, På en seddel, som byen udgav i 1921, findes et billede af et tårn uden navn. Turisthåndbogen oplyser, at det er et Bismarcktårn. Det er bygget i 1898, og det er 1895 meter højt.

3 Plön, holstenske Schweiz. På en pengeseddel fra en lokalavis er afbildet et tårn, som hedder Waldshagener Turm. Ejeren af godset Waldshagen har ladet tårnet bygge - hvornår? Godset ligger på østsiden af den store Plönersø. Tårnet er 20 meter højt. Efter turisthåndbogen er det et Bismarcktårn.

4. Skærsbjerg - Scheersberg - i Angel. På bakken, som er 70 meter høj, blev der i 1903 bygget et tårn, der er 30 meter højt. Tårnet gemmer ikke sit navn på pengesedlerne, det hedder Bismarckturn.

Der er en mægtig udsigt fra tårnet, - til Sønderborg med Dybbøl i nord til Hyttenbjergene i syd. Tårnet er afbildet på flere sedler.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 74 44 95 63
Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deelee
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 74 66 49 50
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 130 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Kappel, 6. 7. 1920, 25 pfg. en af de få rigtige
pengesedler fra Angel,

Kværn - Quern - 1921 på flere sedler fra byen -
serieseddel. Flensborg amt 7. 11. 1923, 100
milliarder mark, - inflationsseddel.

5. Husbyris. Ved en vejgaffel ca. 5 km, mod øst
fra den store landsby Husby i Angel, står der en
eg med en mindsten foran. Egen, som er 200 -
300 år gammel, skal være plantet til minde om
kong Valdemar Sej, konge i Danmark fra 1202 -
1241. Egen hedder på egnen Wolmerseichen.
Foran står en mindsten for Bismarck med
teksten: Wir Deutschen furchten Gott, und sonst
nichts auf der Welt.

To landsbyer i Angel har brugt dette motiv til
deres sedler, Husbyholt - Husbyholz - og Lytshøft
- Lutzhoeft -.

6. Pengesedlen fra Knivsbjerg har intet med
stedet at gøre, den er et falsum, og tegneren har
aldrig set tårnet, hvad tegningen bærer præg af.
På den 97 meter høje bakke rejstes 1899 et 45
meter højt granittårn. I en niche stod en
kæmpestatue af Bismarck. Efter afstemningen i
1920 rejste Bismarck sydpå til Hyttenbjergene,
og i maj 1945 blev tårnet væltet af ukendte
gerningsmænd,

Medlemssalg nr. 437**tirsdag den 9. december 2014**

Nr	Me dl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	41	D notgeld Melle 2 x10, 2 x 25, 2 x 50 pf 10.21	0	36	
2	41	D notgeld Neustadt am Rübenberge 3 x 50 pf 20.08.21, 1 x 50 pf 01.04.22	0	24	
3	41	D notgeld Pløn 6 x 50 pf 1921 DN1064	0	36	
4	41	D notgeld Neustadt am Rübenberge 8 x 50 pf 20.08.21	0	48	
5	41	D notgeld Norderney 10, 25, 50 pf 23.05.21	lot	12	
6	41	D notgeld Neuhaus 10, 25, 50 pf 02.21	0	18	
7	41	D notgeld Neuhaus 10, 25, 50 pf 01.04.21	0	18	
8	38	DK Avnbøl 50 pf Si10	0	20	
9	38	DK Broager 10 pf Si18	0	30	
10	38	DK Brunde 1 mark Si23	0	20	
11	38	DK Gråsten 2 mark Si33C	0	65	
12	38	DK Haderslev 1 kr uden kontrol nr Si50	0	50	
13	38	DK JAK 1 andel 1 kr Nørreløgum lokal kreds Si2	0	150	
14	38	DK JAK 5 andele Holbæk Amts Andelskasse Si10	0	150	
15	38	DK JAK 5 andele Thisted Amts Andelskasse Si10	0	25	
16	38	D 5 forsk. notgeld	01-0	30	
17	38	D 5 forsk. notgeld	01-0	30	
18	39	DK 1 kr 1914 Si115	1-	16	
19	39	DK 10 kr 1937L Si104	1	40	
20	39	DK 50 kr 1976 A3762F Si141	01	95	
21	39	DK 100 kr 1981 C0812G Si142	0-01	150	
22	39	DK 100 kr 1988 D6882J Si142	1+- 01	115	
23	39	DK 100 kr 1990 E0902E Si142	1+- 01	115	
24	39	DK 1000 kr 1992 C5921H Si145	0-01	1075	
25	39	DK 4 sk 1812 Tønder byseddel K.S Pick A646 Si26	01	400	
26	39	DK Broballe 5 stk 1 Lit. Kærnemælk mærke	lot	20	
27	39	DK Broager 2 x 1 mark Si22	0	10	
28	40	Finland 500 mark 1945 Litt. A påtrykt	1+	50	

		Specimen 2 perf. Skade på rev.			
29	40	Finland 50 mark 1977 perf. SPECIMEN	0	100	
30	40	Finland 100 mark 1976 perf. SPECIMEN	0	100	
31	40	Finland 500 mark 1975 påtrykt SPECIMEN	0	100	
32	40	Finland 10 mark 1963 påtrykt SPECIMEN	0	100	
33	40	Finland 10 mark 1980 perf. SPECIMEN	0	100	
34	40	Finland 10 mark 1980 påtrykt SPECIMEN	0	100	
35	40	Central Bank of Ireland 20 £ 1945-57 påtrykt Specimen 2 perf.	1+	50	
36	40	Central Bank of Ireland 50 £ 1943-60 påtrykt Specimen 2 perf.	1+	50	
37	40	Central Bank of Ireland 100 £ 1943-59 påtrykt Specimen 2 perf.	1+	50	
38	40	Provincial bank of Ireland limited 1 £ 1972 påtrykt CANCELLED	0	100	
39	40	Provincial bank of Ireland limited 5 £ 1972 påtrykt CANCELLED	0	100	
40	36	1 stk PI møntalbum med 124 forsk. sydslesvig notgeld sedler	lot	500	
41	36	Det store sønderjyske nødpenge seddelkatalog 2006 af J. Lodberg	pæn	20	
42	36	Bog: J.A.K. en dansk krisebevægelse af N. Ulrichsen 1978	unc	20	
43	162	DK Haderslev SOS kasse 5 Si52 (H. Hansen) 4 stk i stribe	0	75	
44	162	DK 20 kr 1979 A1791A	01	30	
		Mønter			
45	162	DK Spillemærke ES549	1+	100	
46	162	DK Spillemærke ES820 messing	1+	5	
47	162	DK Spillemønt ES951	01	20	
48	162	DK Spillemønt Golf polet nr 315 Kolding golfbane	1+	4	
49	162	DK Spillemærke ES665	1	65	
50	162	DK Polet Kofoed skole 10 JM nr 17	0	20	
51	162	DK A/S Odense Elektriske Sporveje JS373	1+	15	
52	162	DK Spillemærke ”25” ES564, 820	1+, 1+	10	
53	162	DK Gasmønt S.D. bs. blank	1+	5	
54	162	DK HERNING GASVÆRK JS8024	1+	50	
55	162	DK Gasmønt Københavns belysningsvæsen JS8091	01	15	

56	162	DK Gasmønt BISP bs. blank JS8634	1+	5	
57	162	DK F3 1 krone 1668 Si61	1-	400	
58	162	DK C7 1 dreiling 1787 H47 Sles-Hols	1	80	
59	162	DK F6 1 sk 1812 H15A	1+	40	
60	162	DK F6 2 sk 1815 H23 tæringer	1-	10	
61	162	DK F6 1 sk 1818 H37	1-	18	
62	162	DK F7 1 sk 1856 H16B	1+	20	
63	162	DK F7 ½ sk 1857 H17B	1+	20	
64	162	DK F7 1 sk 1860 H16B	1	15	
65	162	DK F7 1 sk 1863 H16A	1	15	
66	162	DK 5 øre 1970, 1972 5 kr 1974	0	22	
67	162	Island 2 øre 1938	1+	20	
68	162	Island 25 øre 1937	1	15	
69	162	Rusland 20 kopek 1961	1(+)	25	
70	162	DK Den KGL. Mønt medalje 2012 fra møntsættet	0	60	
71	162	DK Medalje Skanderborg Møntsamlerfor. 1983 Sølv	0	100	
72	162	D medalje Skuespil. Heinz Rühmann	0	40	
73	162	DK Medalje 25 året for Danmarks befrielse sølv 23,9 g			
74	162	DK CX kongeemblem 1870-1940 bjælke stemplet GJ 925.S	1+	60	
75	162	DK CX Dansk folkesangbog 1940 rustne klips	brugt	125	
76	162	Sverige Euro prøve mønter 2003	0	30	
77	153	DK 4 sk 1815	1	20	
78	153	DK 3 rbs 1842	1+	50	
79	153	DK 1 sk 1852 stor hoved	1+	50	
80	153	DK 4 sk 1854	1	10	
81	153	No 1 sk 1765	1-	90	
82	153	No 1 sk 1780 (stor sort plet)	1	100	
83	153	No 2 sk 1786	1-	15	
84	153	No 2 sk 1786	1+	80	
85	153	No 2 sk 1787	1(+)	70	
86	153	No 2 sk 1802	1-	15	
87	153	No 4 sk 1842	1-	20	
88	153	No 2 sk 1843	1	40	
89	153	No 2 sk 1871 rosetter	0	225	
90	38	Afrika 5 stk. Cowry Shell money	pæne	Bud	
91	38	DK CX 1870-1949 knaphul mærke Sølv	01	55	

92	38	DK 1 emblem Urnehoved med lov skal land bygges 1939	1+	20	
93	38	DK 5 øre 1941 med hagekors	1 – 1+	60	
94	38	DK 2 sk 1815 Si9 H23	1 – 1+	45	
95	38	DK 12 sk 1813 Si13 H19	1 – 1+	125	
96	38	DK 1/5 rigsbanksk. 1842 Si1 H13A	1++	100	
97	38	DK 1/5 r.b.s. 1842 Si2 H13B	1+	50	
98	38	DK Møntbrev Margrethe og Henrik 1992	0	30	
99	38	DK 1 møntsæt 1992	0	45	
100	38	DK Kgl Møntsæt 2003	0	75	
101	39	DK 2 kr 1953 jub	0	100	
102	39	DK 2 sk 1836 (ridser) Si19	0	70	
103	39	DK ½ sk 1838 Si15	1	20	
104	39	DK 1/5 r.b.s. 1842	1+ - 01	55	
105	39	DK 1 sk 1853 Si4	1+	70	
106	39	DK 1 rigsdaler 1855FF Si13.2	01	475	
107	39	DK 3 stk. poletter Danfoss V.A	lot	10	
108	39	DK Tønder markeds mønt før 1920 Ko	0	20	
109	39	DK Tønder markeds mønt før 1920 Hest	0	20	
110	39	DK 4 stk. marchmedaljer	lot	23	
111	39	DK 4 stk. marchmedaljer	lot	23	
112		USA 1 dollar 2005 Pave John Paul II 1929-2005 farvetryk	0	70	
113		DK Medalje Danmarks historie Krigen 1864	0	50	
114		DK Medalje 8 forsk. Danmark under besættelsen, 1 stk. møntskrin	0	400	
115		DK 10 kr 1900 guld	01	800	
116		DK 10 kr 1909 guld	01	800	
117		DK 20 kr 1900 guld	01	1600	
118		DK 20 kr 1913 guld	1+	1600	
119		UK 1 sovereign 1866	1	1450	
120		Australien 25 dollar 2006 guld ¼ oz.	0	1600	
121		USA 10 \$ guld ¼ oz.	0	1600	
122		DK 1 kr 1924	1	500	
123		Grønland. minedrift 10 øre 1911	01	150	
124		Grønland. minedrift 25 øre 1911	01	150	

125		Grønland. minedrift 100 øre 1911	01	150	
-----	--	----------------------------------	----	-----	--

📷: se billede på www.nfns.dk

Hvordan de andre mindesmærker har det? Statuen i Hamborg huser ofte hjemløse i sin sokkel. Tårnet i Lütjenburg har jeg aldrig besøgt. Tårnet i Waldshagen er i stærkt forfald og spærret for offentligheden. I Skærsbjergtårnet er det store billede med Wilhelm il, Molkte og Bismarck fjernet af sikkerhedsgrunde. Stenen i Husbyris er overmalet med antiatomsymboler,

Men på Askbjerg står Bismarck og kigger mod nord. Han står nok og spekulerer på om hans tre krige 1864, 1866 og 1870, hvor han samlede Tyskland var de ofre værd, som disse og senere krige har kostet.

Karl Lund

PS. Jeg ved et sted i Angel, hvor Bismarck har glemt en spadserestok, men jeg siger ikke noget. K. L.

Bragt i bladet første gang januar 1985.

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 14. oktober 2014

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	74	22	100	43	10	64		85	50	106	25
2	100	23	100	44		65		86		107	25
3		24	112	45	12	66		87	105	108	
4		25		46		67		88	100	109	25
5	44	26		47		68		89	108	110	
6	66	27		48	36	69		90	146	111	
7	30	28		49	100	70		91	102	112	
8		29		50		71		92	40	113	42
9	30	30		51		72		93	26	114	
10	10	31	25	52	250	73		94	280	115	35
11	34	32	20	53	85	74		95	125	116	50
12		33	40	54	160	75		96	25	117	25
13	10	34	40	55		76	40	97	25	118	25
14	20	35	54	56		77	40	98	105	119	20
15		36	40	57	95	78		99	35	120	70
16	100	37	25	58	200	79	64	100	65	121	30
17	100	38		59	265	80	62	101	100	122	50
18	100	39	16	60		81	42	102		123	80
19	50	40	12	61		82		103	48	124	48
20		41	32	62		83	600	104	40	125	45
21		42	10	63	100	84	1640	105	75	©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 9. december 2014 kl. 19.30** i NygadeHuset i Aabenraa.

Materialet kan beses fra kl. 19.00. Traditionen tro afholder vi lottospil med mange fine gevinster og medlemmernes pårørende er meget velkomne.

Som vi plejer er der blomster til damerne.

Kl. ca. 20.30 er foreningen vært ved kaffen.

.....